

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa J. J.

przeciwko M. w R.

o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 28 stycznia 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w S.

z dnia 25 kwietnia 2014 r., sygn. akt VI Pa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania,

**2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 120 (sto
dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2014 r., po rozpoznaniu sprawy z powództwa J.J. przeciwko M. w R. o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy, na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 5 czerwca 2013 r. (mocą którego przywrócono powoda do pracy u pozwanego na poprzednich warunkach pracy i płacy, zasądzono od pozwanego na rzecz powoda kwotę 25.500 zł brutto tytułem wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy pod warunkiem podjęcia pracy, oddalono powództwo o nagrodę jubileuszową i dodatkowe roczne wynagrodzenie

oraz nadano wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 4.434 zł brutto i obciążono pozwanego kosztami procesu), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo i odstąpił od obciążenia powoda kosztami procesu; nakazał powodowi zwrócić pozwanemu kwotę 4.434 zł tytułem spełnionego na podstawie wyroku Sądu pierwszej instancji świadczenia oraz odstąpił od obciążenia powoda kosztami procesu w instancji odwoławczej.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną powoda. Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 26 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 10 ust. 5 pkt 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 191 ze zm.; dalej: „Karta Nauczyciela”) oraz § 5 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. z 2002 r. Nr 155, poz. 1288 ze zm.; dalej: „rozporządzenie z dnia 10 września 2002 r.”). Ponadto skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania: 1/ art. 232 k.p.c. i art. 233 k.p.c.; 2/ art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.; 3/ art. 224 § 1 k.p.c. Skarżący wniósł o zmianę skarżonego wyroku przez przywrócenie powoda do pracy i zasądzenie od pozwanego kwoty 77.476,82 zł brutto jako wynagrodzenia za cały czas pozostawania bez pracy do dnia wyrokowania przez Sąd drugiej instancji lub o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania, w każdym przypadku z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano występującą w sprawie konieczność rozważenia istotnego zagadnienia prawnego, sformułowanego następująco: „czy młodzieżowy ośrodek wychowawczy, jako placówka resocjalizacyjna i resocjalizacyjno-rewalidacyjna dla młodzieży niedostosowanej lub zagrożonej niedostosowaniem społecznym z normą intelektualną oraz dopuszczalnym upośledzeniem stopnia lekkiego, który nie może realizować i nie realizuje w swoim zakresie zajęć dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz nie

prowadzący i nie mogący prowadzić zajęć rewalidacyjno-wychowawczych z dziećmi i młodzieżą z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim jest placówką specjalną, co do zatrudnienia w której w charakterze nauczyciela konieczne jest ukończenie przez takowego nauczyciela wyższych studiów zawodowych na kierunku pedagogiki lub pedagogiki specjalnej w zakresie oligofrenopedagogiki ? W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podniesiono, że istota przedstawionego zagadnienia prawnego dotyczy problematyki zatrudnienia osób posiadających stosowne kwalifikacje do pracy w charakterze nauczyciela w danych typach placówek; mimo wąskiego zakresu pytania, odpowiedź na to zagadnienie ustali sytuację kilku tysięcy osób posiadających uprawnienia takie jak skarżący i pracujących na stanowisku nauczyciela w placówkach o takim charakterze (resocjalizacyjnym) jak pozwany; w przypadku odpowiedzi twierdzącej, co do większości tego typu placówek nastąpić powinno wygaśnięcie stosunku pracy (już ono nastąpiło, natomiast powinno być potwierdzone przez dyrektorów takich placówek). Jako odrębną przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powołano rażące naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego wskazanych w podstawach skargi kasacyjnej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o jej odrzucenie lub o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a na wypadek nieuwzględnienia powyższych wniosków - o oddalenie skargi w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym na rzecz pozwanego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, iż Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu

publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych a art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na

wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Powyższy katalog przesłanek przedsądu jest wyczerpujący. Nie mieści się w nim podnoszone przez skarżącego rażące naruszenie prawa materialnego czy procesowego.

Natomiast w razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i

nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wypada stwierdzić, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Sugerując występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego skarżący nie tylko nie odniósł się w generalny i abstrakcyjny sposób do treści przepisów prawa, których wykładnia rodzi poważne problemy interpretacyjne, ale w ogóle nie wskazał przepisów, na podstawie których sformułował to zagadnienie. Argumentów za istnieniem powołanej przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w podstawach i zarzutach kasacyjnych. Nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania okoliczności przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia wskazanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.